

Hogyan lett Áprily Lajos a Pilis költője?

Kiegészítésfele az „Ember voltam, remegő, daloló” c. íráshoz

Nem kis megilletődéssel olvastam az Erdészeti Lapok 2006. decemberi számában *Ivancsics Lajos* kollégánk cikkét Áprily Lajosról, a legpilisibb pilisi költőről. Jó alkalom erre a költő halálának idei 40 éves fordulójára (+1967. aug. 6. [Visegrádi temetésén magam is részt vettem]).

„Minden rosszban van valami jó is.” Aligha lett volna Áprily Lajos a Pilis költője, ha nem szól bele életébe Trianon. Erdélyben magyarnak maradni akkor sem volt könnyű, s – tudjuk jól – ma sem az. Akkor is számosan kényszerültek elhagyni Transzszilvániát, akárcsak a mostani időkben. Nem tudott mindenki Végvári (ez Reményik Sándor költői álneve) lenni, aki az „Eredj, ha tudsz!” c. közismert, ma is nagy hatású versében hitet tesz az otthonmaradás mellett (részlet):

Eredj, ha tudsz...
Eredj, ha gondolod,
Hogy valahol, bárhol a nagyvilágon
Könnyebb lesz majd a sorsot hordanod,
Eredj...
Szállj, mint a fecske, délnek,
Vagy északnak, mint a viharmadár,
Magasából a mérhetetlen égnek
Kémeled a pontot,
Hol fészekrakó vágyaid kibontod.
Eredj, ha tudsz.

Eredj, ha hittelen
Hiszed: a hontalanság odakünn
Nem keserűbb, mint idebenn.
Eredj, ha azt hiszed,
Hogy odakünn a világban nem ácsol
A lelkekből, ez érző, élő fából
Az emlékezés új kereszteteket.

Ám a mindig finoman érző, törékeny idegrendszerű Áprily Lajost nem sikerült otthon tartani. Hiába marasztalták erdélyi barátai és költő kortársai, köztük a legnagyobb: Reményik Sándor. Nem tudta megszokni az új uralmat – akkori és ottansági szóval impériumváltást –, főleg az egyre nyíltabb magyarellenességet. Nem lett „amerikás magyar”, nem vándorolt ki Amerikába, mint annyi kor- és sorstársa, csupán hazát cserélt – repatriált –, s a csonka anyaország pilisi hegyei között találta meg új otthonát a Visegrád melletti Szentgyörgypusztán. Ennek új neve az iránta való tisztelet okán: Áprily-völgy. Erdőről, fáról, madárról, vadról, virágról szóló gyönyörű versei-

nek javát itt írta. Kedves, egyéni hangja nem szimfónia nagy zenekarra. Pásztor-síp csupán és mindig a lélek tájairól halljuk, mert őszinte, szívből jön, s a legkevésbé sem életidegen.

Erdélyben maradt barátai szomorúan vették tudomásul távozását. Érezték, óriási a szellemi vereszeség, amit hiányával okozott. Reményik Sándor – a jóbarát és költőtárs – így búcsúztatta:

ELMÉGY
(részlet)
Áprily Lajosnak

Ha Te elmégy, emberszó ne zavarja
A hegyek óriási kardalát.
A tetők, „többen százan és ezernél”
E kurta, bús, utolsó nyáron át
Összegyűjtik szurdokba, szakadékbba
Költészeted minden motívumát.
Úgy készülnek a búcsú-riadóra,
Úgy tanulják a nagy szimfóniát.
Ha Te elmégy, emberszó ne zavarja
A hegyek óriási kardalát.

A hegyek óriási kardala
Kísérjen a határig Tégedet,
És zúgjon, harsogjon ítéletet
Országok, népek és idők felett,
És fellebbezze meg a végzetet!
És csikarjon a csillagoktól ki
Egy „viszontlátásig”-ígéretet!
A hegyek óriási kardala
Kísérjen a határig Tégedet!

Nagyvárad, 1929. május 31.

A „hegy-bajtárs” tehát Erdélyben óriási hiány, ám nekünk, pilisi erdészeknek hallatlan nyereség, hiszen a Pilis legszebb szavú poétája lett. Ha majd egyszer, valamikor, boldogabb időket megérve összeáll a „Pilis a költészetben” c. antológia, ennek számos, ha nem a legtöbb verse Áprily-költemény lesz.

Dobay Pál

Láthatatlan kiállítás

A Mecseki Erdészeti Zrt. által működtetett Mecsextrém Parkban *április 23-tól* egy újabb felejthetetlen élmény várja a kilátogatókat: *megnyitja kapuit a Láthatatlan Kiállítás*, mely interaktív kalandozás nem kevesebbre vállalkozik, mint vakvezetők segítségével bemutatni azt, hogy „látják” nem látó társaink a világot.

Nem is gondolnánk, hogy a világból hozzánk eljutó információk milyen nagy hányada köszönhető a látásnak. Ez a tény csak akkor tudatosul bennünk, ha legfontosabbnak vélt érzékszervünk segítségével nélkül kell boldogulnunk. A sötétség ébreszthet rá igazán, milyen sokrétű információt és nagyfokú biztonságérzetet köszönhetünk a szemünknek. Ebből kiindulva hozta létre *dr. Andreas Heinecke* több mint egy évtizede a „Párbeszéd a sötétben” című tárlatot Németországban, melyet eddig 26 országban mutattak be.

Április 23-tól Pécsen, a Mecsextrém Parkban is „megtekinthető” ez a különleges kiállítás, melynek látogatói teljes sötétségben, vakvezetők se-

gítségével próbálhatják ki azokat a tipikus élethelyzeteket, melyekkel a nem látók nap mint nap szembesülnek. A résztvevők csupán tapintás, hallás, szaglás és egyensúlyérzékelés útján jutnak információkhoz; így a vakság támasztotta újszerű követelmények, nehézségek mellett azt is megtapasztalhatják, hogy a szem, mint érzékszerv kiiktatásával is lehet szép és teljes a világ. A kiállítás a vakok és a látók világát igyekszik közelíteni egymáshoz, s pozitív élményeken keresztül tanítja meg, hogyan segíthetjük, s miképpen érthetjük meg a fogyatékkal élőket.

A kiállítás, egyediségéből adódóan, csak kísérővel tekinthető meg. A csoportok fogadása előzetes bejelentkezés alapján történik. A Mecsextrém Park nyitvatartási ideje alatt a helyszínen is lehetőség van jelentkezésre: az 5-10 fős csoportoknak 40 percenként indul vezetés.

További információ kérhető *Adorján Ritától* a 30/663-0940-as telefonszámon.

Czére Zsóka
projektvezető